

Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος προήδρευσε της τακτικής συνεδρίας του Ανώτατου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου

Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλος προήδρευσε στις 25 Ιουνίου 2025 στην αίθουσα του Ανώτατου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου στον ιερό καθεδρικό ναό του Σωτήρος Χριστού στη Μόσχα της τακτικής συνεδρίας του Ανωτάτου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Η ημερήσια διάταξη της συνεδρίας είχε ως εξής:

Ενημέρωση του προέδρου της Συνοδικής Επιτροπής Βιοηθικής επισκόπου Πετεργκόφ Σιλουανού με θέμα «Προκλήσεις, που οφείλονται στην εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης».

Ενημέρωση του προέδρου του Συνοδικού Τμήματος Θρησκευτικής Παιδείας και Κατήχησης μητροπολίτη Αικατερινμπούργκ και Βερχοτούριε Ευγενίου με θέμα «Περί των αποτελεσμάτων κατάρτισεως των δασκάλων του μαθήματος 'Αρχές του ορθοδόξου πολιτισμού' με χρήση της πλατφόρμας 'Κλέβερ λαμπορατόρια' και περί των προοπτικών εκπαίδευσης των διδασκάλων της ιστορίας στο μάθημα 'Ο πνευματικός και ηθικός πολιτισμός της Ρωσίας'»,

Ενημέρωση του προέδρου του Συνοδικού Τμήματος Ιεραποστολής αρχιεπισκόπου Ζελενογκράντ Σάββα με θέμα «Περί των ενδοεκκλησιαστικών διευθετήσεων εν όψει της εγκρίσεως του 'νόμου κατά της εξαφανίσεως των σταυρών'».

Ανοίγοντας τη συνεδρία ο Προκαθήμενος της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας κατέθεσε τις σκέψεις του σχετικά με το θέμα του πρώτου σημείου της ημερήσιας διατάξεως:

«Έχουμε σήμερα ένα πολύ σπουδαίο θέμα, το οποίο λες και δεν είναι στενώς συνδεδεμένο με την παραδοσιακή θεολογία, αλλά είναι συνδεδεμένο απευθείας με όσα συμβαίνουν σήμερα στον κόσμο, εξ ου και ελλοχεύουν εν δυνάμει κίνδυνοι για τον άνθρωπο και την πνευματική του ζωή. Οι επιπτώσεις της υλοποίησης των ιδεών, οι οποίες τώρα είναι εντεταγμένες στην ημερήσια διάταξη, μπορούν να επηρεάσουν κριτικά τη νοοτροπία των ανθρώπων και αυτό πλέον είναι ένα ζήτημα, με το οποίο η Εκκλησία οφείλει να ασχοληθεί με ενδιαφέρον.

Θα ήθελα να μοιρασθώ μαζί σας κάποιες σκέψεις επ' αυτού. Θα εξετάσουμε ένα από τα σπουδαιότερα θέματα της σύγχρονης εποχής, ένα πρόβλημα που σχετίζεται με την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης. Αυτή η ραγδαίως εξελισσόμενη τεχνολογία επηρεάζει πλέον διάφορες όψεις της ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας και επομένως απαιτεί μια μελετημένη και υπεύθυνη εξέταση από την Εκκλησία.

Πρωτίστως θα ήθελα να τονίσω ότι η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ουδέποτε δεν απέρριψε την επιστημονική τεχνική πρόοδο καθεαυτή, και τούτο είναι πασίγνωστο. Με ενδιαφέρον και προσοχή αντιμετωπίζουμε τα αυθεντικά επιτεύγματα της επιστημονικής σκέψεως και πάντοτε προσπαθήσαμε να αξιολογήσουμε ηθικά τις δυνατότητες που προσφέρονται μέσω των επιστημονικών ερευνών. Η εκκλησιαστική παράδοση είναι ξένη στις παράλογες φοβίες έναντι του μέλλοντος. Ενώ στην κοινωνία, και όχι μόνον στην ημετέρα, αλλά και σε όλο τον κόσμο, αυξάνονται λογικές ή παράλογες (και εδώ χρειάζεται πλέον εξέταση) φοβίες έναντι του μέλλοντος. Ως εκ τούτου οφείλουμε να αναπτύξουμε δικές μας θεολογικές έρευνες, να διατυπώσουμε τη θεολογική θέση στα ζητήματα, που προβληματίζουν σήμερα τους ανθρώπους και από την διευθέτηση των οποίων πράγματι εξαρτάται το μέλλον της ανθρωπότητας. Πρέπει να καλωσορίσουμε τη σύνταξη επιστημονικών μελετών, που αποβλέπουν στην εξέταση αυτού του θέματος με εφαρμογή των ενδεχομένων πορισμάτων αυτών των μελετών στη θεολογία.

Είναι προφανές ότι η τεχνητή νοημοσύνη στο προσεχές μέλλον θα έχει ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο σε όλους τους τομείς της ζωής: την οικονομία, τη δημόσια διοίκηση, την εκπαίδευση, την ιατρική, τον πολιτισμό και την καθημερινή ζωή. Οι ειδικοί συμφωνούν ότι η επικείμενες μεταβολές θα είναι εκτεταμένες. Εν τούτοις, καλούμαστε να μαρτυρήσουμε ότι αυτές οι μεταβολές δεν πρέπει να υπονομεύσουν τις θεμελιώδεις αξίες της ανθρώπινης υπάρξεως. Η πίστη, η αγάπη, η ελευθερία, η ευθύνη, οι οικογενειακές αξίες, αυτές είναι οι αρχές, που δεν υπόκεινται σε αντικατάσταση και πολύ περισσότερο σε εξαφάνιση υπό οιοσδήποτε τεχνολογικές μεταβολές.

Κατά πόσον θα είμαστε ικανοί να προστατεύσουμε τις διαχρονικές θεόδοτες αξίες από την κολοσσιαία επίθεση των σύγχρονων επιρροών; Από την μαζική ψυχολογία η οποία συχνότερα όλων στηρίζεται επί κάθε λογής επιστημονικών ή ψευδο-επιστημονικών ιδεών, μεταβάλλοντας όλα αυτά σε πολύ επικίνδυνη, και χρησιμοποιώντας την ημετέρα γλώσσα, αμαρτωλή πρακτική της ζωής;

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η πιθανή απανθρωποποίηση των διαπροσωπικών και κοινωνικών επικοινωνιών. Πολλοί ήδη επιλέγουν την επικοινωνία με τη μηχανή, παρά εκείνη με τον άνθρωπο. Και τούτο είναι κατανοητό: η χρήση της μηχανής για επικοινωνία δύναται να είναι πολύ πιο αποτελεσματική, αδιαμφισβήτητα ταχύτερη και ενίοτε και περισσότερο μεστή από πλευράς νοήματος σε σχέση με την ανθρώπινη επικοινωνία. Είναι γνωστόν π.χ. ότι άνθρωποι επικοινωνούν με την τεχνητή νοημοσύνη ως με προσωπικό ψυχολόγο, ζητούν τις συμβουλές και γνώμες της. Αλλά δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η ανθρώπινη φύση και η φύση της κοινωνίας προβλέπει πρωτίστως τη σχέση του ανθρώπου με τον άνθρωπο. Εάν διακοπεί αυτή η σχέση θα υποβαθμισθεί η κοινωνία ή ακόμη και θα εξαφανισθεί, άλλωστε η λέξη «κοινωνία» είναι ομόρριζη με εκείνες των λέξεων «κοινότητα», «επικοινωνία». Ποιος θα είναι ο κόσμος όπου θα ζουν άνθρωποι, οι οποίοι έχασαν τη δυνατότητα να επικοινωνούν ο ένας με τον άλλο, δηλαδή την ικανότητα να αγαπούν, να συγχωρούν και να συμπάσχουν;

Αυτό είναι πλέον ένα θεολογικό θέμα, διότι με την εξάλειψη αυτών των ανθρώπινων χαρακτηριστικών και ικανοτήτων η ανθρωπότητα θα διαπεράσει εκείνη τη γραμμή όπου δεν θα είναι πλέον δυνατή η διάκριση καλού και κακού. Η απώλεια ακριβώς αυτής της ικανότητας σηματοδοτεί την έλευση της εποχής του αντιχρίστου. Πώς μπορεί να έλθει ο αντίχριστος, αυτό το προσωποποιημένο κακό; Μόνον εάν οι άνθρωποι χάσουν την ικανότητα διακρίσεως καλού και κακού και δέχονται τον κακούργο ως μεγάλο ηγέτη και μέντορα. Επομένως, εμείς ως χριστιανοί καλούμαστε σήμερα να συνειδητοποιήσουμε τον επικείμενο κίνδυνο και στη θεολογική γλώσσα, στη γλώσσα της Εκκλησίας, να διατυπώσουμε την απάντηση σε αυτή την επικίνδυνη πρόκληση.

Για άλλη μια φορά θέλω να πω ότι εκείνο το οποίο ακόμη χθες φαινόταν απατηλό, φανταστικό σήμερα καθίσταται πραγματικότητα και μέρος της ζωής μας. Η Εκκλησία που φέρει ευθύνη της πνευματικής καταστάσεως του ανθρώπου και της κοινωνίας, καλείται με την πλήρη έννοια της λέξεως να ενταχθεί σε αυτή την προβληματική και να δώσει στους ανθρώπους μια ορθή, λογική και πειστική απάντηση: πώς πρέπει να ζει ο άνθρωπος προκειμένου να μείνει άνθρωπος με την πλήρη έννοια της λέξεως υπό τις εντελώς νέες συνθήκες της κοινωνικής πορείας.

Αυτά θα ήθελα να σας πω σήμερα ως εισαγωγή στη συζήτησή μας».

Το Ανώτατο Εκκλησιαστικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου απαρτίζουν διακεκριμένοι ιεράρχες, κληρικοί και λαϊκοί της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/93360/>